

Informe per als concursos d'arquitectura amb intervenció de jurat

Descripció del projecte.

Volcà verd

Collserola és un volcà verd que ha explotat, llençant dades, conceptes i nombres sobre la ciutat que el rodeja, iniciant una nova “greenspermia”...

Els límits de les portes proposades s'expandeixen fins al mar, connectant els parcs a través d'una nova “ir-fresh-tractura” que connecta la Natura amb la Ciutat. La Ronda del mig es transforma en un corredor verd que connecta Collserola amb Montjuïc.

Altres extensions de les portes del nord poden connectar amb el futur Parc de la Sagrera, les Glòries, la Ciutadella i tancar l'anell verd perifèric tangent al front marítim... animals, plantes, ciutadans i turistes flueixen per les vies-parc.

Es un esquiol que salta com un cavall d'escacs, re-connectant la ciutat, fent dreceres sobre la vegetació i terres tous, capaços de filtrar la pluja, com un nou model respecte les dissenyades voreres de Barcelona.

Activitats esteses

Ara el senderisme, l'observació de les aus, els recorreguts ciclistes de muntanya...

Comencen a la boca del metro o des del portal de casa nostra, des de un lloc sorprenentment urbà ens envolta la “ir-fresh-tractura” que ens acompanya en l'ascens cap a Collserola.

Fer la porta significa avançar l'accés, acostant la naturalesa a la ciutat, i així facilitar l'accés a través del transport públic i reduint l'afluència de cotxes que pugem a Vallvidrera el cap de setmana.

Aigües network

El clima mediterrani, amb les seves pluges torrencials, ha anat tallant la topografia de la muntanya i la impermeabilitat del paviment de la ciutat provoca perilloses crescudes. Proposem re-connectar el cicle de l'aigua relacionant les basses de reg de les masies de Collserola amb els Pantans Urbans (Bori i Fontestà, Escola Industrial i Escorxador) permetent un rec dels entorns vegetals de la muntanya per desbordament i gota-gota de la “ir-fresh-tractura”. Sumant la gestió de les aigües grises dels edificis propers assegura un caudal continu per el manteniment de la vegetació i les activitats proposades.

Les cobertes vegetals projectades pels edificis propers, actuen sinèrgicament amb l'estructura de rec, escalonant l'allau de les tempestes i disminuint la temperatura de la ciutat, minimitzant l'efecte “illa calenta”... agafem la frescor de la muntanya...

Aireja Barcelona

La muntanya protegeix la ciutat dels vents dominants de l'hivern i afavoreix el vent marí en èpoques calentes; el vent connecta el mar, la ciutat i la muntanya com un procés metabòlic on la muntanya actua com un gran filtre urbà.

Per un altre costat, el “no vent”, les calmes produïdes per l'efecte de la inversió tèrmica durant l'anticicló, produeix un augment de la contaminació a Barcelona. La construcció del nou túnel de Vallvidrera pot ser una oportunitat per mitigar aquesta situació amb unes columnes de ventilació específicament dissenyades com unes xemeneies solars, que augmenten el flux del caudal d'aire en sentit SE-NW i reduirien la retenció de smog que es produeix habitualment a la base de la muntanya.

Un altre cop, la “ir-fresh-tractura” es concep com una infraestructura híbrida, reforçant la seva condició múltiple amb la atomització de biòtops, verticals i cilíndrics, en diferents paratges pròxims a les sortides de les xemeneies solars de forma escalonada,

que reforcen l'efecte de filtrat del aire amb tècniques de fitoremediació i són el suport per més espècies animals, augmentant la biodiversitat.

Infraestructures reversibles

La ciutat ha anat creixent i ha absorbit les infraestructures viaries. Ara toca domesticar-les, fer-les més properes als ciutadans, sensibles als canvis d'activitat i els horaris urbans.

La aparent oposició entre mobilitat rodada i vida urbana canviarà en pocs anys a partir de vehicles que no produeixen sorolls ni gasos, un urbanisme 20.20.20. Això ens permetrà aplicar la reversibilitat dels carrils dels accessos a Barcelona des de Sant Cugat del Vallès amb diversos programes: per exemple el canviar el trànsit per activitats esportives, lúdiques, mercats, fires

Com la plataforma d'un portaavions, capaç de deformar-se i adaptar-se a usos antagònics, la Urbiòtica ens permet activar o desconnectar les infraestructures viaries, més enllà de la funció específica per a que van ser creades, interconnectant dispositius, sensors i software, amb els smartphones dels usuaris, com la informació cap a ells i des d'ells.

Quid Pro Quo

La estratègia proposada pel projecte d'ocupar infraestructures existents ens permet crear un nou sol. D'aquesta manera som capaços de generar balanços d'ingressos i despeses, compensant la proposta pública de transformació d'aquesta porta amb la necessitat d'ampliació d'institucions docents i centres d'investigació que animen l'accés a Collserola.

Així, les escoles passen de ser el problema a ser la solució, ampliant-se i millorant l'accessibilitat a usuaris durant horaris lectius i alternant tardes i caps de setmana. Es tracta de generar equipaments compartits que compensin les inversions, de forma harmonitzada, construint una seqüència variada d'edificis, parcs, superfícies, materials, instal·lacions... una topografia d'usos que allarga l'orografia de Collserola.

Programes compartits

Un catàleg d'usos que baixen suaument des de Vallvidrera cap al centre de la ciutat, barregen els ciutadans en diverses activitats. Els recorreguts esportius actuen com a passeigs i connectors de les activitats més estàtiques i dels edificis existents: una nova promenade urbana que trenca la linealitat de les avingudes, la ronda i les vies dels ferrocarrils, de manera més sinuosa i transversal, més propera a la manera de moure's per la muntanya.

Entenem l'activitat esportiva com una formació, vinculada als col·legis, però també com a oci, tant dels veïns més propers com d'altres usuaris que volen gaudir de la condició de Parc Metropolità que té Collserola.

En la diversitat de programes, proposem edificis residencials temporals, com residències d'estudiants o pisos compartits per a joves, que eliminin part del moviment pendular diari a la zona, augmenten la vida als carrers i disminueixin l'edat mitja de la població d'aquesta zona. Aquestes residències es promouen sobre la via del ferrocarril a mode de ponts habitats que cusin la trama de la ciutat donant continuïtat als carrers.

Dades sobre el concurs

Nom del concurs / Objecte	Concurs d'idees Portes de Collserola, Porta Vallvidrera, Barcelona.
Organisme que convoca el concurs	Ajuntament de Barcelona
Caràcter del concurs	D'idees
Tipus de procediment	Restringit
Composició del jurat	Nacional
Naturalesa del jurat	Extern a l'organisme convocant
Crida	Internacional
Resultat del concurs	Menció
Data de resolució del concurs	18-09-2012

Dades sobre el projecte

Nom del projecte presentat / Lema	Passatge Olzinelles
Autor/Autors UPC	Amadeu Santacana
Altres autors	Umberto Viotto, Javier Peña, Tat Bonvehí